

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

**Максименко Т.С., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

Нові економічні відносини проникають у всі сфери господарської діяльності підприємств України. Відбувається інтенсивний перехід діяльності економічних суб'єктів на ринкові відносини, в цих умовах у підприємств виникає необхідність активніше використовувати бухгалтерський облік, щоб удосконалювати свою роботу. Ринкові відносини, які склалися, об'єктивно вимагають зміни бухгалтерського обліку та максимального наближення до міжнародних стандартів. Управління підприємством – складний і відповідальний процес, який має свою стратегію і тактику. Дбаючи про поточну господарську діяльність, керівник підприємства, його власники, головні спеціалісти зобов'язані постійно дбати про перспективу підприємства. Тільки така система управління може бути основою успішного розвитку підприємства. Здійснюючи свою виробничо-господарську діяльність підприємства вступають в розрахункові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями і особами. Ці розрахунки перш за все пов'язані з реалізацією виробленої продукції і наданих послуг. Чіткий облік розрахунків з покупцями і замовниками – це необхідний елемент управління підприємства. Управління – це перш за все передбачати: хід виконання виробничої програми, відхилення від плану і завданих параметрів, напрямки перспективного розвитку підприємства після прийняття відповідних управлінських рішень.

Повертаючись до витоків бухгалтерського обліку, слід зауважити, що одним з перших завдань обліку виступала фіксація інформації про розрахунки між підприємствами, заборгованість, що виникала в процесі господарської діяльності. Від того часу багато змінилось: обсяги, форми, види розрахунків, часткова автоматизація проведення розрахунків та їх обліку, удосконалювався облік та торгівля загалом, проте і досі питання розрахунків та заборгованості між підприємствами є ключовими питаннями. До сьогодні залишається не повністю вирішеним питання обліку безнадійної дебіторської заборгованості, визначення окремих категорій, врахування ризиків, удосконалюється методика відображення розрахунків з покупцями та

замовниками, класифікація заборгованості тощо.

Тема обліку розрахунків з покупцями та замовниками розглядалась провідними вітчизняними науковцями з бухгалтерського обліку, зокрема Ф.Ф. Бутинцем, Й.Я. Даньківом, М.С. Пушкарем, В.В. Сопком, Р.Л. Хом'яком, Н.В. Чебановою та іншими. Проте ряд питань досі залишаються недостатньо вивченими, що зумовило актуальність розгляду наступних питань.

Актуальність теми дослідження визначається важливістю удосконалення організації розрахунків у розв'язанні глобальних економічних проблем України, і необхідністю трансформації бухгалтерського обліку та аудиту розрахунків відповідно до економічних відносин ринкового спрямування. Об'єктом дослідження є облік розрахунків з дебіторами. Відповідно до об'єкту, предметом дослідження є облік розрахунків з покупцями та замовниками.

Для вдосконалення обліку і аудиту розрахунків з покупцями та замовниками запропоновано:

1) класифікацію знижок, розглянуто валовий і чистий методи відображення знижок; відображати суму наданих знижок на рахунку 704 у продавця та рахунку 719 у покупця; при наданні знижки рекомендується виписувати нові накладні, рахунки-фактури та анулювати попередні, подавати уточнюючі податкові декларації. При наданні знижки у формі зменшення заборгованості, сума знижки у продавця відображається на рахунках інших витрат, а у покупця – інших доходів;

2) використовувати рахунок «Відвантажені товари» у випадку обліку придбаних товарів через посередників, обліку обміну товарів. При придбанні товарів через комісію використовують субрахунок «Розрахунки із замовниками». При обміні, теж слід використовувати рахунок «Відвантажені товари», при цьому ціна товарів, що обмінюються не повинна відрізнятись більш ніж на 20 % від їх ринкової ціни. У випадку, коли обмін здійснено тільки однією зі сторін, отримані товари слід обліковувати на позабалансовому рахунку «Товари прийняті на зберігання» до моменту зустрічної поставки;

3) класифікацію знижок та порядок відображення їх в обліку. Відображення наданих знижок у продавця: при наданні знижки до реалізації товарів знижка в обліку не відображається; при наданні знижки після реалізації товарів слід додавати виписку з документів, що підтверджують факт надання знижки, а суму знижки відображати сторнуючими бухгалтерськими проведеннями; при наданні знижки, в рахунок зменшення дебіторської заборгованості, відображається як

безоплатна передача товарів покупцю на суму знижки. Облік знижок у покупця: при отриманні знижки до відображення вартості придбаних товарів в бухгалтерському обліку не відображається; при отриманні знижки після відображення операцій з придбання зменшується заборгованість перед постачальником та собівартість товарів або кредиторська заборгованість та збільшуються неопераційні доходи. При наданні знижок є обов'язковим надання уточнюючих документів, що підтверджують факт отримання знижки з подальшим корегуванням податкового кредиту та зобов'язання у покупця та продавця. Дохід, отриманий від надання знижки, розглядається як різновид валового доходу від реалізації товарів. Виділяють окремий субрахунок «Торгова знижка», наводять формулу розрахунку середньої торгової знижки при використанні середньозваженого методу оцінки товарів в торгових організаціях;

4) проводити аудит розрахунків з покупцями, операціями по реалізації продукції за наступними етапами планування: попереднє планування, вивчення системи бухгалтерського обліку, оцінка системи внутрішнього контролю, встановлення рівня істотності, побудова аудиторської вибірки, підготовка загального плану і програми;

5) розроблено більш деталізовані форми бухгалтерської звітності, зокрема, баланс та звіт про рух грошових коштів. Запропоновано методи нарахування та відображення у звіті про доходи та витрати розрахунку відповідності доходів до понесених витрат при будівництві.

Зупиняючись на даному етапі досліджень проблемних питань бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями і замовниками слід виділити наступні питання, що потребують подальших досліджень:

1) розрахунок та облік безнадійної дебіторської заборгованості та шляхів її ліквідації (попередження виникнення останньої, списання, факторинг);

2) відображення в обліку договірних відносин: укладання єдиного договору чи кількох договорів одночасно, врахування впливу наявності чи відсутності того чи іншого договору на облік розрахунків з покупцями і замовниками;

3) систематизація факторів, що суттєво впливають на облік розрахунків з покупцями і замовниками, залежно від галузі: контрагенти, предмет купівлі-продажу, нормативне регулювання тощо;

4) облік та розподіл, витрат пов'язаних з операціями розрахунків з покупцями та замовниками: ТЗВ, додаткові витрати зумовлені особливостями виду торгівлі, об'єкту торгівлі;

5) відсутній єдиний підхід до відображення в обліку та розрахунку знижок, як у покупця, так і у продавця.

Науковий керівник – к.н. з держ.упр., доцент Кіданова Н.Б.

ПРОБЛЕМИ АУДИТУ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ У ПЕРІОД КРИЗИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

**Меркулов М.В., курсант,
Харківський національний університет внутрішніх справ**

Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин, що базуються на ринкових принципах ведення господарства, зумовив необхідність внесення кардинальних змін до фінансово-кредитної сфери економіки, яка відіграє ключову роль у забезпеченні руху грошових потоків, тим самим створюючи базові передумови суспільного відтворення.

На відміну від держав світу, що функціонують в умовах ринкової економіки вже тривалий час, в Україні становлення аудиту як системи незалежного контролю на сьогодні ще перебуває на стадії розвитку та характеризується певними недоліками, помилками та суперечностями. Про недостатню дієвість контролю за діяльністю комерційних банків в Україні свідчить той факт, що щоденні нормативи ліквідності і достатності капіталу порушують багато банківських установ. Не виправдовує себе повною мірою, за оцінкою Національного банку України, і річний аудит бухгалтерської (фінансової) звітності комерційних банків, у зв'язку з чим вносяться пропозиції про введення обов'язкових піврічних і кварталних аудиторських перевірок. Крім того, в Україні, незважаючи на розробку й затвердження Аудиторською палатою цілого ряду аудиторських стандартів, досі відсутня необхідна для комплексної регламентації проведення аудиторських перевірок повноцінна нормативна база. Проблема управління кредитними ризиками в українських банках не втрачає своєї актуальності. У період кризи багато систем кредитного ризик-менеджменту використовуваних комерційними банками в повсякденній практиці, виявилися неефективними. Значна частина позичальників, що потрапили в групу ненадійних і проблемних клієнтів, мала досить високі рейтинги кредитоспроможності, розраховані за внутрішньобанківськими стандартами.